

# JAVAANSCHÉ

## TAFELREKENEN.

(ALS EEN VERVOLG DER *SCHETSEN UIT MIJNE  
JAVAANSCHÉ PORTEFEUILLE.*)

DOOR

**G. H. NAGEL,**

AMBTENAAR IN NEDERLANDSCH - INDIË.

---

Misce stultitiam consiliis brevem.  
HORAT.

---



TE AMSTERDAM, BIJ

C. G. S Ü L P K E.

1829.

# HET DUIZENDGEBERGTE.

(GOENONG SERIBU).

*Quem non delectet tam varius aspectus  
et cultus magnae matris?*

*Just. Lips.*

---

Verheven en schoon zijn de voortbrengselen der natuur op het gezegende eiland *Java*, de kostbaarste parel aan *Nederlands* kroon in het vruchtbaar en welig Oosterland. Geen reiziger kan voor schoone natuurtooneelen zoo onverschillig zijn, dat hij niet met een warm gevoel van eerbied en dankbaarheid de magtige en weldoende hand van den Schepper zou bewonderen; zoowel in de nederige valei, waar de onschatbare palmboom, en de rijzige bevallige *Pinang* het vreedzame dak des landmans overschaduwden; waar het zacht en bekoorlijk groen van mild bewaterde rijstvelden de betooverendste afwisseling daarstelt met het duizendkleurig schakeersel der teedere en beminnelijke



» bevindt zich onder den naam van *Goenong Da-*  
 » *púr* (keukenberg) in eene oostelijke verwijdering  
 » ter zijde van beide kalkheuvels, insgelijks van  
 » moerassen omgeven. Dit laatste *plateau* is vrij  
 » uitgestrekt, en hier en daar hebben de bronnen  
 » reeds twee, drie tot vier voet hooge, doorboor-  
 » de kegels opgeworpen, welke een gewichtig bewijs  
 » voor deze zoo eigenaardige formatie opleveren.  
 » Een warm zwavelachtig water ontspringt uit  
 » deze kegels, en geeft aanleiding tot de zelfde  
 » lagen van kalk, waarvan ik zoo even gesproken  
 » heb.”

„Tot dus verre de Heer BLUME.

In het *Duizendgebergte* houden zich tijgers op,  
 doch geenszins in zulk een groot aantal, als op  
 het hoogere gebergte van *Java*, dat hun meer  
 buit oplevert. Reeën, dassen, eene soort van  
 konijnen, en eekhoornpjes zijn op de *Goenong*  
*Seribá* voorhanden, doch de eerste dezer diersoort-  
 ten, die het meeste aan de bloeddorstige klaauwen  
 des tijgers is blootgesteld en deszelfs voornaamste  
 voedsel nitmaakt, is hier schaars aanwezig. Nu  
 en dan wordt ook wel een onvoorzigtige pauw,  
 die zich op al te lage takken van den haar be-  
 schermenden boom heeft gewaagd, uit hare geruste  
 sluimering door den wreeden roover gewekt, die  
 met een rassen sprong den armen weêrlozen vo-  
 gel bemagtigt en als eene vette prooi verslindt. De



ongelukkige paauw, op deze wijze overweldigd, doet het woud van haar akelig gekrijsch weërgalmen, doch één oogenblik slechts, en de stilte des doods verkondigt haar treurig einde.

Rhinocerossen, op de hoogere bergen van *Java* (de *Tjerimai* b. v.) zoo menigvuldig, zijn op het *Duizendgebergte* niet te ontdekken. Mogelijk is het hier voor deze dieren, die woeste en onbewoonde oorden verkiezen, niet eenzaam genoeg; immers treft men op het *Duizendgebergte* hier en daar nog wel een klein dorpje of alleen staand hutje aan, en de bijl. van eenen bergbewoner doet nu en dan in het sombere woud zijne vernielende slagen hooren, welke de diepe stilte op eene den wandelaar treffende wijze vervangen, en het schuwe eekhoorntje van boom tot boom eene veiligere schuilplaats doen zoeken.

In de holle boomen houden zich vele *Jekko's*, *Cameleon's*, duizendbeenen en scorpioenen op. De eersten zijn ook in de bamboezen hutten in vrij grooten getale voorhanden, waar zij zich achter voorwerpen, die zelden van hunne plaats komen; gelijk kasten, *bali balis*, of kribben, enz. verschuilen, of tusschen de bladeren van het (\*)

---

(\*) De daken der bamboezen woningen worden met reijen van palmbladeren, tegen het indringen van den regen of het doorstralen der zon gedekt. Een zoodanig beschutsel heet *atap*.